

Anmälan mot Migrationsverket angående handläggningen av ansökningar om svenskt medborgarskap

Anmälan

Advokaten AA framförde i en anmälan den 22 september 2005 klagomål mot Migrationsverket, medborgarskapsenheten, med anledning av handläggningen av ansökningar om svenskt medborgarskap. Han uppgav bl.a. följande. BB och hans yngsta barn ansökte den 6 oktober 2003 om svenskt medborgarskap. Övriga familjemedlemmar ansökte om svenskt medborgarskap på hösten 2004. Vid tiden för anmälan till JO hade inte ens någon handläggare utsetts i ärendena. AA hade vid telefonsamtal med Migrationsverket fått beskedet att verket ändrat sina rutiner för handläggningen av medborgarskapsärenden. Enligt de nya rutinerna skulle myndigheten handlägga alla nya kompletta ärenden direkt och endast i mån av tid handlägga äldre ärenden. Det hade vid telefonsamtalen inte gått att få besked om den förväntade handläggningstiden i familjen BB:s ärenden. I en skrivelse den 13 september 2005 till verket begärde familjen förtur, men deras begäran avsågs. Av verkets svarsskrivelse den 19 september 2005 framgick att myndigheten räknade med att i oktober 2005 påbörja handläggningen av de ärenden som kom in i oktober 2003.

Utredning

Muntliga upplysningar hämtades in från Migrationsverket.

Migrationsverket anmodades därefter att göra en utredning och yttra sig över anmälan.

I ett yttrande den 19 december 2005 anförde verket, genom generaldirektören CC, följande.

Bakgrund

Handläggningstiden för medborgarskapsärenden har under flera år varit lång. I början av år 2005 fick en medarbetare i uppdrag att lämna förslag till hur handläggningen av sådana ärenden kunde effektiviseras. Uppdraget resulterade i att ett nytt arbetssätt infördes fr.o.m. den 1 april 2005. Ärenden som kommer in till Migrationsverket efter detta datum handläggs enligt en särskilt ordning, som bl.a. innebär att en ansökan som är komplett från början handläggs genast. Hand-

läggningstiden för en ansökan som inte behöver kompletteras är numera ca en månad.

Parallellt med att nyinkomna ärenden handläggs enligt den särskilda ordningen är en förstärkningsstyrka avdelad för att avgöra de ärenden som har kommit in till Migrationsverket före den 1 april 2005. Handläggningen av dessa ärenden påbörjas i den ordning som de kom in till verket.

Familjen A:s ärenden

BB:s ansökan kom in till Migrationsverket den 6 oktober 2003. Övriga familjemedlemmars ansökningar kom in under 2004. I ett brev som kom in till verket den 14 september 2005 anmälde sig AA som ombud för familjen och begärde samtidigt att familjemedlemmarnas ansökningar skulle handläggas med förtur. Migrationsverket beviljade inte förtur. Verket har i november 2005 begärt att familjen ger in handlingar som styrker familjemedlemmarnas identiteter. Så snart ärendena har kompletterats kommer Migrationsverket att fatta beslut i dem.

Kommentar

Det viktigaste syftet med det nya arbetssättet som beskrivits i korthet är att väsentligen minska handläggningstiderna för medborgarskapsärenden. Arbetssättet har redan gett resultat, och det avgörs nu betydligt fler ärenden än tidigare. Under årets första tre månader avgjordes cirka 1 600 ärenden per månad. Under tiden den 1 april - den 30 november 2005 har det avgjorts i genomsnitt ca 2 700 ärenden per månad. Den genomsnittliga handläggningstiden för ärenden inkomna efter den 1 april är cirka en månad. Antalet öppna medborgarskapsärenden har minskat från cirka 21 700 vid utgången av mars 2005 till drygt 16 300 vid mitten av december månad 2005. Med i övrigt oförändrade förutsättningar räknar jag med att dessa ärenden kommer att ha avgjorts före utgången av år 2006.

Det beskrivna arbetssättet innebär att handläggningstiden i nya ärenden förkortas avsevärt samtidigt som äldre ärenden avgörs systematiskt av särskilt avdelade medarbetare. Jag har för avsikt att vidta ytterligare åtgärder för att de äldre ärendena ska kunna avgöras ännu snabbare. En sådan åtgärd är att låta fler medarbetare än i dag arbeta med enbart de äldre ärendena. En annan är att öka andelen s.k. enmansbeslut, dvs. beslut som fattas av en medarbetare (det förekommer att två medarbetare deltar i beslutsfattandet i vissa ärenden).

Samtliga ärenden som har kommit in efter den 1 april 2005 fördelas på en handläggare. De ärenden som har kommit in före den 1 april 2005 har inte tidigare varit fördelade på handläggare. Jag kommer nu att se till att samtliga ärenden har särskilda handläggare.

Avslutningsvis vill jag säga att en sökande i ett medborgarskapsärende kan få information om hur långt handläggningen i hans eller hennes ärende har kommit genom att vända sig till verkets upplysningstjänst eller till någon av medarbetarna inom verksamhetsområde medborgarskap.

AA lämnades tillfälle att kommentera remissvaret, men hördes inte av.

Bedömning

Av utredningen framgår att det dröjde till i november 2005 innan Migrationsverket påbörjade handläggningen av familjen BB:s medborgarskapsärenden. Det hade då gått över två år sedan den första ansökan hade kommit in till verket. Vid tiden för remissyttrandet hade ärendena ännu inte avgjorts. I regleringsbrevet avseende Migrationsverket för budgetåret 2005 (dnr UD2004/11423/MAP m.fl.) angav regeringen som mål att den totala väntetiden i medborgarskapsärenden skulle vara högst 14 månader. Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2006 är regeringens målsättning att beslut skall fattas inom åtta månader från det att en ansökan om medborgarskap har kommit in till verket (dnr UD2005/19134/MAP m.fl.).

Den nu kritiserade handläggningen har således varit alltför lång. Migrationsverket har i remissyttrandet anfört att handläggningstiden för medborgarskapsärenden under flera år har varit lång. För att effektivisera handläggningen har verket fr.o.m. den 1 april 2005 infört en särskild ordning för handläggningen av sådana ärenden. Nya ansökningar som kommer in och som är kompletta handläggs genast och handläggningstiden för sådana ärenden är ca en månad. Parallellt med detta är en förstärkningsstyrka avdelad för att avgöra de ärenden som kom in före den 1 april 2005 och handläggningen av dessa ärenden påbörjas i den ordning som de kom in till verket.

Den beskrivna handläggningsordningen har tillkommit för att minska balansen av medborgarskapsärenden hos Migrationsverket. Detta syfte är naturligtvis gott. Det finns dock skäl att undersöka om den ordningen också har nackdelar som kanske inte kan accepteras. Handläggningsordningen kan exempelvis, vilket jag har erfarit i min tillsynsverksamhet, leda till att det för sökanden i äldre medborgarskapsärenden framstår som ett alternativ att återkalla ansökan för att i stället lämna in en ny ansökan. Detta får anses vara en olycklig följd av att verket avviker från den sedvanliga principen att ärenden handläggs i den ordningen som de har kommit in till myndigheten. Härtill kommer, som framgått, att äldre ärenden får en oacceptabelt lång handläggningstid, vilket inte kan uppvägas av att den totala mängden ärenden minskar. Jag är således sammanfattningsvis tveksam till den beskrivna handläggningsordningen. I vart fall bör Migrationsverket vidta åtgärder till förhindrande av de nyss nämnda uppenbara nackdelarna med denna ordning.

Med dessa uttalanden avslutar jag ärendet.